

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik ändras. I propositionen föreslås det att det system med aktörsspecifika fiskekvoter som infördes vid ingången av 2017 preciseras så att de överlåtbara nyttjanderätterna gäller tills vidare och så att man endast av vägande skäl i fråga om dem kan föreskriva om en sista giltighetsdag, som infaller efter en för innehavaren tillräckligt lång tidsperiod på minst tio år. Det föreslås att nyttjanderätterna i fråga om strömmingsfiske med ryssja upphör 2026 i enlighet med de beslut som fattats om dem. Därefter ska det reserveras tillräckliga gemensamma särskilda fiskekvoter för strömmingsfiske med ryssja, av vilka de outnyttjade andelarna frigörs för trålfiske när säsongen för fiske med ryssja är över efter den 1 september.

För att säkerställa att Finlands fiskekvoter är tillräckliga, särskilt inom kustfisket, föreslås det att jord- och skogsbruksministeriet ges befogenhet att reservera en viss mängd av kvoterna för byte med andra medlemsstater redan innan de aktörsspecifika fiskekvoterna årligen fördelas. På motsvarande sätt i en exceptionell situation som försvårar fisket ska statsrådet för att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk genom beslut kunna tillåta att aktörsspecifika fiskekvoter överskrids under en viss tid. Statsrådets befogenheter att reglera fisket kompletteras med hänvisningar till grundförordningen om den gemensamma fiskeripolitiken.

Dessutom föreslås det att bestämmelserna om förlust av nyttjanderätt till följd av att en aktörsspecifik fiskekvot inte används skärps så att enbart överföring av kvoten till en annan kommersiell fiskare inte betraktas som användning. För att främja överföringar mellan innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter ska innehavarna ges möjlighet att i den elektroniska tjänst som hör till fiskekvotsregistret ta del av andra innehavares aktörsspecifika fiskekvotsmängder och deras outnyttjade mängder, om innehavaren har gett sitt samtycke till det. När det gäller hur identifieringsbeteckningen för insjöfartyg ska anges på fartygets sida föreslås de specificerande bestämmelser om saken som saknats.

Lagen avses träda i kraft den 15 december 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Propositionens mål och de viktigaste förslagen	4
4 Propositionens konsekvenser	5
5 Alternativa handlingsvägar	7
6 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	8
7 Remissvar	8
8 Ålands ställning	9
9 Specialmotivering	9
10 Ikraftträdande	16
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	16
LAGFÖRSLAG	19
Lag om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik	19
BILAGA	24
PARALLELLTEXT	24
Lag om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik	24

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Ett centralt element i det kvotsystem för kommersiellt fiske som infördes 2017 är möjligheten att överföra överlåtbara nyttjanderätter mellan kommersiella fiskare. Detta gör det möjligt att utveckla fisket och planera fisket bättre samt att avstå från fiske mot ersättning för överlåtelse av nyttjanderätter.

Naturrekursinstitutet har på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet gjort en halvtidsutvärdering av hur kvotsystemets fungerar och om dess effekter och lämnat en rapport om det i april 2022. Rapporten lyfter fram i vilken utsträckning målen med systemet har uppnåtts samt de problem och utvecklingsobjekt som är förknippade med det. Dessa och helhetsbedömningen av dem har beaktats i den propositionshelhet som beretts.

Regeringens proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Genom lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016), nedan genomförandelagen, infördes i Finland vid ingången av 2017 ett nytt system med aktörsspecifika fiskekvoter. Fördelning av Finlands fiskekvoter till kommersiella fiskare som överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för viss tid utgör det centrala innehållet i kvotsystemet.

Genomförandelagen ändrades till vissa delar 2018 (872/2018) och 2021 (353/2021). Lagen behöver ytterligare preciseras för att säkerställa att fiskekvotssystemet fungerar optimalt med beaktande av helhetsbedömningen av det.

Naturrekursinstitutet har på uppdrag av jord- och skogsbruksministeriet gjort en halvtidsutvärdering av hur kvotsystemets fungerar och om dess effekter och lämnat en rapport om det i april 2022 (Kalastuksen toimijakohtaisen kiintiöjärjestelmän väliarviointi, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 36/2022, på finska). I halvtidsutvärderingen granskades fördelningen av nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter och handeln med dem, deras inverkan på tidpunkten för och priset på fångsten samt på fiskeflottan och de kommersiella fiskarnas ekonomi. I halvtidsutvärderingen genomfördes också en webbenkät och intervjuades kommersiella fiskare, fiskförädlare och experter. I rapportens sammanfattning lyfts det fram i vilken utsträckning målen med systemet har uppnåtts samt de problem och utvecklingsobjekt som är förknippade med det bland annat som följer:

- Införandet av ett aktörsspecifikt kvotsystem har minskat antalet fartyg i och fiskeansträngningen för Finlands trålfloatta. Trålfloattan för strömming och vassbuk har under åren 2017–2021 gett samhället i genomsnitt 1,1 miljoner euro mer i nettovinst (socioekonomisk avkastning) än före kvotsystemet.
- Små trålfartyg har gett positiv socioekonomisk avkastning efter kvotsystemets ikraftträdande, dvs. deras kapacitet är i balans i förhållande till tillgängliga fiskemöjligheter. Däremot var den socioekonomiska avkastningen i fråga om stora trålfartyg negativ, vilket fortfarande tydde på överkapacitet. Fastställandet av kapitalkostnaderna är förenat med osäkerhet, och med beaktande av detta kan flottan redan vara nästan i balans. Lönsamheten har varierat mycket på årsnivå sedan kvotsystemet trädde i kraft. En betydande minskning av de totala kvoterna för

strömming, coronapandemin och förändringarna i bränslepriserna har en betydande inverkan på trålarnas ekonomiska framgång.

- På basis av intervjuer och en webbenkät riktad till fiskare har trålfiskarna klart gynnats av det nya systemet. Det aktörsspecifika kvotsystemet ger dem bättre möjligheter än tidigare att fiska enligt marknadens behov. Den egna kvoten kan vid behov sparas för höstfiske och fisket kan planeras tillsammans med köparen. Tidpunkten för trålfångsten sammanfaller allt bättre med efterfrågan på marknaden. Enligt granskningen av fångststatistiken har det inte skett några betydande förändringar i tidpunkten för fångsten av strömming i Bottniska viken under den tid det aktörsspecifika kvotsystemet varit i kraft, men tidpunkten för fångsten av strömming och vassbuk i Finska viken, Skärgårdshavet och centrala Östersjön förlades allt mer till höstsäsongen.
- Strömmingsfisket med ryssja vid kusten är säsongsbetonat och infaller under försommaren. Med det aktörsspecifika kvotsystemet kan man inte påverka tidpunkten för strömmingsfisket med ryssja, och därför har det inte samma positiva effekter på denna fiskeform som på trålfisket. Detta framgick också tydligt av resultaten från intervjuer med och webbenkäter till fiskare. Många fiskare har svårt att förstå varför strömmingsfisket med ryssja togs med i systemet. Att strömmingsfisket med ryssja omfattas av systemet medför mycket arbete för fiskare och förvaltningen, och en stor del av problemen med systemet gäller strömmingsfisket med ryssja.
- Även lax måste vid kusten fiskas när den kan fås. Möjligheten att fiska lax begränsas av både naturförhållandena och tidsbegränsningarna för fisket. Införandet av det aktörsspecifika kvotsystemet gjorde det delvis möjligt att tidigare lägga laxfisket, vilket väsentligt har förbättrat verksamhetsförutsättningarna för många laxfiskare. I Bottniska viken har lax kunnat fiskas inom de aktörsspecifika kvoterna under våren, vilket har höjt det genomsnittspris som vissa fiskare kunnat få.
- Som utvecklingsobjekt nämns bland annat förlängning av giltighetstiden för nyttjanderätter och fastställande av värdet på dem med tanke på säkerheter för lån, övervägande av olika möjligheter att ordna strömmingsfisket med ryssja, underlättande av nya kustfiskares etablering i branschen samt skapande av en handelsplats för kommersiella fiskares överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter.

Uppnåendet av de mål för systemet som nämns i sammanfattningen av Naturresursinstitutets rapport samt problem och utvecklingsobjekt i anslutning till detta har beaktats i den proposition som beretts.

3 Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Det centrala syftet med genomförandelagen, som trädde i kraft vid ingången av 2017, är att förbättra lönsamheten och verksamhetsförutsättningarna för det kommersiella fisket. Med hjälp av systemet med överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter strävar man efter att förbättra företagens och yrkesutövarnas planerande och genomförande av sin verksamhet inom det kommersiella fisket så att de gör detta så kostnadseffektivt som möjligt och optimalt med tanke på marknaden för fisk, vilket leder till att även lönsamheten inom branschen och förmågan att utveckla verksamheten förbättras. Samtidigt överfördes huvudansvaret för regleringen av användningen av fiskekvoter från staten till företagen och yrkesutövarna inom fiskeribranschen.

Syftet med denna proposition är att stärka förutsättningarna för att de ursprungliga syftena med genomförandelagen ska kunna uppnås. Detta görs genom att den tidsbundna giltigheten för överlåtbara nyttjanderätter ändras så att nyttjanderätterna gäller tills vidare. Att nyttjanderätterna gäller tills vidare ger aktörerna en trygghet om att systemet är bestående och långsiktigt. Det föreslås att nyttjanderätterna i fråga om strömmingsfiske med ryssja upphör 2026 i enlighet med de beslut som fattats om dem. Därefter ska det reserveras tillräckliga gemensamma särskilda fiskekvoter för strömmingsfiske med ryssja, av vilka de outnyttjade andelarna frigörs för trålfiske när säsongen för fiske med ryssja är slut efter den 1 september.

För att säkerställa att Finlands fiskekvoter är tillräckliga, särskilt inom kustfisket, ska jord- och skogsbruksministeriet ges befogenhet att reservera en viss mängd av kvoterna av strömming och vassbuk för byte med andra medlemsstater redan innan de aktörsspecifika fiskekvoterna årligen fördelas.

Baserat på erfarenheterna om vilka konsekvenser coronapandemin och krisen i Ukraina hade för fiskerinäringen föreslås det att statsrådet i exceptionella situationer som försvårar fisket får besluta att de aktörsspecifika fiskekvoterna får överskridas för viss tid i syfte att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk.

Det föreslås att statsrådets befogenheter att reglera fisket kompletteras med hänvisningar till de aktuella artiklarna i den grundförordning som gäller den gemensamma fiskeripolitiken. Genom befogenheterna kan fisket regleras så att mekanismerna i den gemensamma fiskeripolitiken för skyddande av de marina levande tillgångarna till alla delar har beaktats.

Dessutom föreslås det att bestämmelserna om förlust av nyttjanderätt till följd av att en aktörsspecifik fiskekvot inte används skärps så att enbart överföring av kvoten till en annan kommersiell fiskare inte betraktas som användning.

För att främja överföringar mellan innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter föreslås det att innehavarna ges möjlighet att i den elektroniska tjänst som hör till fiskekvotsregistret ta del av andra innehavares outnyttjade aktörsspecifika fiskekvotsmängder, om innehavaren har gett sitt samtycke till det.

När det gäller hur identifieringsbeteckningen för insjöfartyg ska anges på fartygets sida föreslås de specificerande bestämmelser om saken som saknats.

4 Propositionens konsekvenser

Syftet med fiskekvotssystemet är att förbättra lönsamheten och verksamhetsförutsättningarna inom det kommersiella fisket. De ändringar som föreslås i kvotsystemet främjar för sin del uppnåendet av de mål som nämns ovan.

De föreslagna ändringarna i genomförandelagen minskar avsevärt den administrativa bördan för Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland när det gäller fördelningen av och tillsynen över de aktörsspecifika fiskekvoterna, vilket förbättrar möjligheterna att effektivisera tillsynen över fisket i övrigt. Det är betydligt lättare att övervaka gemensamma särskilda fiskekvoter som tillämpas på strömmingsfiske med ryssja och nät än att övervaka tiotals små aktörsspecifika fiskekvoter för fiske med ryssja.

Även för jord- och skogsbruksministeriets del minskar ändringarna den administrativa bördan, eftersom det inte med fem års mellanrum behöver inledas ett ansökningsförfarande och inte fattas tiotals administrativa beslut för förlängning av nyttjanderätterna. Även de uppgifter som

avses i 27 § 2 och 3 mom. i genomförandelagen minskar från och med 2027, när tiotals innehavare av nyttjanderätter för strömmingsfiske med ryssja inte längre omfattas av fiskekvotssystemet, och det inte längre är behövligt att övervaka och verkställa att de aktörsspecifika fiskekvoter som gäller dem används i tillräcklig grad. Denna uppgift har till betydande delar bestått av tillsyn över de överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja och beslutsfattandet i samband med dem.

För de kommersiella fiskarna innebär förslagen inga betydande ytterligare krav, förutom kravet på minimianvändning av den egna aktörsspecifika fiskekvoten för att de inte ska förlora sin nyttjanderätt. Detta gäller dock närmast de kommersiella fiskare som för närvarande är passiva. Dessutom främjar denna ändring uppnåendet av syftet med genomförandelagen och underlättar särskilt inom kustfisket överföringar av fiskekvoter mellan innehavare av fiskekvoter till aktiva och nya fiskare. På motsvarande sätt innebär möjligheten att i den elektroniska tjänsten söka uppgifter som finns i fiskekvotsregistret bättre möjligheter för innehavarna att byta kvoter, vilket förbättrar förutsättningarna särskilt för kustfisket.

Ändringen i fråga om de överlåtbara nyttjanderätterna så att de gäller tills vidare förbättrar situationen för innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter. Att de gäller tills vidare ger visshet om att de tillämpas på lång sikt så att innehavarna med tillförsikt kan utveckla sin verksamhet och göra amorteringar som hänför sig till eventuella investeringar i fiskeverksamheten. Överlåtbara nyttjanderätter som gäller tills vidare kan också bättre användas som säkerhet för lån, i synnerhet om man kan ta fram en lösning för hur deras värde fastställs i enlighet med målen på ett sätt som tillfredsställer långivarna.

När det gäller de som fiskar strömming med trål kan ändringarna innebära något sämre förutsättningar. En försämring kan orsakas av att staten reserverar en liten del av strömmings- eller vassbukskvoterna för byte med andra medlemsstater, vilket i princip bara förbättrar förutsättningarna för kustfisket. Att de överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja upphör 2026 innebär emellertid att trålfiskarna avgiftsfritt och utan anskaffningskostnader får tillgång till de kvotmängder som efter den 1 september frigörs från fiske med ryssja. Dessa ska fördelas i proportion till de överlåtbara nyttjanderätterna, vilket innebär att trålföretagen inte som hittills kan skaffa de kvotmängder de önskar direkt av enskilda ryssjefiskare. Som helhet bedöms ändringen inte påverka de faktiska fångstmängderna eller verksamhetsförutsättningarna inom trålfisket i någon större utsträckning.

Innehavarna av nuvarande stora aktörsspecifika fiskekvoter för strömmingsfiske med ryssja kommer att förlora den inkomstkälla som försäljningen av överskottet av fiskekvoter för strömmingsfisket med ryssja tidvis ger. Emellertid ska det för dem liksom för andra som fiskar strömming med ryssja reserveras en tillräcklig mängd gemensamma särskilda fiskekvoter för strömming, så en tillräcklig fångstmängd är tryggad för alla utan skyldighet att betala bruksavgift. Eftersom strömmingsfiske med ryssja utgör en av de viktigaste inkörsportarna för att etablera sig i branschen förbättrar denna ändring allmänt förutsättningarna för kustfisket och för nya kommersiella fiskare att etablera sig i branschen.

De överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja föreslås upphöra vid utgången av 2026 och kvotmängderna för dem ska från och med 2027 bindas till särskilda fiskekvoter för strömming. Dessa nyttjanderätter för ryssjefiske kommer således inte att stå till statens förfogande, utan de upphör att gälla. Samtidigt omräknas de andelar i promille som innehas av innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet i proportion till de gällande andelar som den 1 december 2026 innehas av innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske så att det sammanlagda promilletalet för trålfiske inom de båda kvotområdena för strömming blir 1 000

promille. I fråga om strömmingsfisket med ryssja i Finska vikens och centrala Östersjöns kvotområde uppgick år 2022 andelen överlåtbara nyttjanderätter till sammanlagt 51,760 promille och andelen icke-överlåtbara nyttjanderätter till sammanlagt 39,999 promille. I Bottniska vikens kvotområde var motsvarande mängder i fråga om de överlåtbara nyttjanderätterna 95,901 promille och i fråga om de icke-överlåtbara nyttjanderätterna 40,000 promille.

Under den tid som fiskekvotssystemet tillämpats, dvs. 2017–2021, har överlåtbara nyttjanderätter för fiske med ryssja när det gäller strömmingskvoten i Bottniska viken bytt innehavare 10 gånger och i fråga om strömmingskvoten i Finska viken och centrala Östersjön 5 gånger. Vid dessa överföringar överfördes sammanlagt 1,724 promille för Bottniska vikens del och 29,213 promille för Finska vikens och centrala Östersjöns del, dvs. små mängder. Dessa överföringar bedöms således inte ha medfört några sådana stora investeringar som efter det att de överlåtbara nyttjanderätterna för fiske med ryssja upphör att gälla år 2027 skulle förlora sitt värde. Utgångspunkten är i vilket fall som helst att överföringarna ska ha genomförts med vetskap om att nyttjanderätterna upphör att gälla vid utgången av 2026.

Jord- och skogsbruksministeriet strävar efter att utreda köpesumman för de överföringar av överlåtbara nyttjanderätter som genomförts inom strömmingsfisket med ryssja åren 2017–2022 samt eventuella grunder och finansieringsmöjligheter för betalning av kompensation för det till enskilda kommersiella fiskare.

De ändringar som görs i lagstiftningen minskar enligt situationen 2022 de inkomster som staten får från bruksavgifterna för fiskekvoter med cirka 11 000 euro, när de fiskare som fiskar strömming med ryssja inte längre betalar bruksavgifter för sina aktörsspecifika fiskekvoter. Bruksavgifterna för fiskekvoterna av strömming uppgår till totalt cirka 123 000 euro, vilket innebär att minskningen är på cirka nio procent. Som helhet bedöms ändringar dock inte ha några väsentliga konsekvenser för den offentliga ekonomin och kan genomföras inom ramen för de nuvarande anslagen och ramarna.

5 Alternativa handlingsvägar

När det gäller giltighetstiden för överlåtbara nyttjanderätter kan man överväga att hålla kvar eller utveckla det nuvarande arrangemanget. Det nuvarande arrangemanget, som baserar sig på ansökan om förlängning av nyttjanderättens giltighet och särskilt beslutsfattande, anses enligt en bedömning och erfarenheter av systemet vara onödigt och öka den administrativa bördan, eftersom fiskekvotssystemet anses fungera bra vid trålfiske av strömming och vid fiske av vassbuk och lax. Det valda alternativet att ändra nyttjanderätterna så att de gäller tills vidare bedöms vara det bästa alternativet.

Tillämpningen av överlåtbara nyttjanderätter på strömmingsfiske med ryssja har med fog kritiserats och utöver nuläget är ett alternativ för att gå vidare att låta de beslut som gäller nyttjanderätterna i fråga löpa ut och övergå till ett system med särskilda kvoter. Detta har bedömts vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet och ett alternativ som minimerar den administrativa bördan.

För de ytterligare fiskekvotsmängder som eventuellt behövs för det finska kustfisket är det enda alternativet att mängderna reserveras innan Finlands totala kvotmängd fördelas delvis till Åland, de särskilda fiskekvoterna och innehavarna av nyttjanderätter. På samma sätt är det också för att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk behövligt att hitta lösningar för sådana exceptionella förhållanden där det ser ut att de aktörsspecifika fiskekvoterna endast kommer att utnyttjas i liten grad. I detta syfte behövs ett bemyndigande att

överskrida de aktörsspecifika fiskekvoterna, och det finns inget fungerande och snabbt sätt för att genomföra det mitt under året. Ytterliga bemyndigande att reglera fisket på basis av den gemensamma fiskeripolitiken är det enda alternativet för att tillgodose regleringsbehovet.

Genomförandet av byten av aktörsspecifika fiskekvoter kan främjas till exempel genom egna frivilliga arrangemang inom branschen eller genom att det föreskrivs att uppgifterna i fiskekvotsregistret är offentliga. Som genomförandeanternativ föreslås en slags mellanform där de innehavare av nyttjanderätter och fiskekvoter som förts in i registret kan ges tillgång till uppgifter i registret på basis av innehavarens samtycke. Detta är ett kostnadseffektivt och lätt sätt att utveckla registrets elektroniska tjänst, genom vilket det kan säkerställas att väsentlig information ges i syfte att främja byten av kvoter mellan aktörerna.

6 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I regeringens ursprungliga proposition som gäller genomförandelagen (RP 103/2016 rd) redogörs det också för fiskekvotssystemen i vissa andra länder.

Många europeiska länder använder ett fiskekvotssystem som baserar sig på överlåtbara nyttjanderätter för viss tid. I vissa länder har det framgått att nyttjanderätterna inte har tjänat det småskaliga kustfisket på bästa möjliga sätt. Mot denna bakgrund har man övervägt olika alternativ för hur strömmingsfisket med ryssja skulle kunna ordnas på nytt sätt.

7 Remissvar

Det ordnades en omfattande remissbehandling av propositionen. Sammanlagt 19 utlåtanden lämnades in. I utlåtandena understöddes allmänt de ändringar som föreslås i genomförandelagen, men systemet med fiskekvoter och förslagen kritiserades också. Särskilt ändringen i fråga om de överlåtbara nyttjanderätterna så att de gäller tills vidare understöddes. I anslutning till detta betonades vikten av att nyttjanderätterna är bestående och det föreslogs en längre tid än 10 år, t.ex. 15 år, för giltighetens upphörande. Vissa remissinstanser förhöll sig reserverat till att nyttjanderätterna för ryssjefiske efter strömming upphör vid utgången av 2026. Samtidigt understödde många instanser förslaget om detta och förslaget med motiveringar om att ryssjefisket efter strömming ska omorganiseras så att det baserar sig på särskilda fiskekvoter som är gemensamma för kommersiella fiskare och på fastställande av andelar för ryssje- och trålfisket.

Företrädare för jord- och skogsbruksministeriet intervjuade i september 2022 innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för strömmingsfiske med ryssja från de båda kvotområdena för strömming. Avsikten var att ge en representativ grupp fiskare som fiskar strömming med ryssja möjlighet att föra fram sina synpunkter på organiseringen av ryssjefisket. Av de sammanlagt 20 intervjuade motsatte sig cirka 30 procent att man avstår från nyttjanderätterna för strömmingsfisket med ryssja, medan andra understödde en övergång till en för kommersiella fiskare gemensam kvot för ryssjefiske. En liten grupp hade en öppen inställning till frågan och varken motsatte sig eller understödde ändringen.

Det ansågs motiverat att kvotmängder reserveras för jord- och skogsbruksministeriet för eventuella kvotbyten, men det föreslogs att mängden minskas till högst 500–800 ton. Möjligheten att överskrida de aktörsspecifika fiskekvoterna i en exceptionell situation med stöd av ett beslut av statsrådet fick också ett brett stöd. En del förhöll sig dock också skeptiska till detta.

Förslaget om att innehavaren av en aktörsspecifik fiskekvot själv ska använda minst 25 procent av sin kvot fick stöd, men vissa instanser ansåg att kravnivån är överdimensionerad med tanke på de utmaningar som är förenade med fisket, t.ex. till följd av skador orsakade av säl och skarv, svaga resultat av laxutplanteringar eller marknadsstörningar som beror på exceptionella förhållanden.

Förslaget att bevilja registrerade kommersiella fiskare rätt att ta del av uppgifterna i fiskekvotsregistret understöddes. Till denna del föreslogs också ett helt offentligt fiskekvotsregister, som dock av andra ansågs äventyra fiskeföretagarnas säkerhet.

På basis av utlåtandena har propositionen preciserats så att de kvotmängder som vid behov reserveras för jord- och skogsbruksministeriet för byten minskades till högst 800 ton strömming och/eller vassbuk från tidigare 1 000 ton.

Dessutom lindrades kravet på att använda en aktörsspecifik fiskekvot från 25 procent till 10 procent, vilket bör kompletteras med en kvotöverföring (i detta fall på minst 40 procent) till en annan kommersiell fiskare.

Även minimimängden för de särskilda fiskekvoter som ska reserveras för strömmingsfiske med ryssja har preciserats så att de mot bakgrund av tidigare fångstuppgifter och kvotmängder med större säkerhet ska räcka till för fångsterna inom den fiskeformen även i sådana situationer där fångsten vid ryssjefiske skulle stiga avsevärt jämfört med tidigare år. Samtidigt har de onödigt stora maximimängderna minskats.

Likaså har det preciserats att det krävs samtycke av de innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som är införda i fiskekvotsregistret innan andra innehavare ges rätt att i registrets elektroniska tjänst ta del av uppgifter om innehavarens aktörsspecifika fiskekvotsmängder och outnyttjade mängder. Rätten att ta del av uppgifterna ska för att säkerställa att det är rättvist för alla ges endast de innehavare som har gett andra innehavare rätt att ta del av deras uppgifter. Detta motsvarar dataombudsmannens utlåtande i frågan, enligt vilket det är fråga om personuppgifter, om de uppfyller definitionen i artikel 4.1 i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Då får enligt artikel 6.1 a i den förordningen personuppgifter behandlas om den registrerade lämnat sitt samtycke till behandlingen.

8 Ålands ställning

Enligt 18 § 16 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om fiske, registrering av fiskefartyg och styrning av fiskerinäringen. De ändringar som föreslås i genomförandelagen kommer således inte att tillämpas på Åland. Det tillägg om byte av Finlands fiskekvoter och de reserveringar för dem som föreslås i 19 § i genomförandelagen kan ha ett indirekt samband med fiskemöjligheterna för landskapet Åland. Vid behov bestäms det om byte av fiskekvoter efter överenskommelse med landskapet Åland med iakttagande av de bestämmelser i självstyrelselagen som är tillämpliga på situationen.

9 Specialmotivering

9 §. Närmare bestämmelser om bevarandeåtgärder och fleråriga planer som avses i Europeiska unionens lagstiftning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om bemyndigande för statsrådet att utfärda de kompletterande eller närmare bestämmelser som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik och som gäller unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer. Bemyndigandet behöver kompletteras med hänvisningar så att det utöver

hänvisningen till artikel 18.8 hänvisas till artiklarna 11, 13, 19 och 20 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken.

När det gäller artikel 11 blir det fråga om att komplettera bestämmelser i unionens miljölagstiftning, som till exempel åtgärder för att skydda tumlaren. I fråga om artikel 13 gäller det bestämmelser genom vilka omedelbara åtgärder vidtas till exempel för att mildra ett allvarligt hot mot ett fiskbestånd i finska vatten. När det gäller artikel 19 är det fråga om bestämmelser som ska tillämpas endast på fiskefartyg som för finsk flagg eller på personer som är etablerade på finskt territorium. Bestämmelserna kan gälla finska fiskefartyg, även om de bedriver verksamhet inom andra medlemsstaters ekonomiska zon eller territorialvatten. I fråga om artikel 20 gäller det bestämmelser som ska tillämpas både på finska fiskefartyg och på alla andra medlemsstaters fiskefartyg som har rätt att bedriva verksamhet på finskt territorialvatten. Bestämmelserna ska från fall till fall och vid behov först diskuteras med de andra medlemsstaterna och kommissionen. Ändringarna medför inte behov av att ändra 2 mom.

15 §. Giltighetstid för överlåtbara nyttjanderätter. I paragrafen föreskrivs det om giltighetstiden för överlåtbara nyttjanderätter. Det föreslås att paragrafen ändras så att de överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax samt trålfiske av strömming ska gälla tills vidare.

De överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja ska gälla i enlighet med de ursprungliga besluten till utgången av 2026, vilket tas in i 2 mom. Därefter ska de överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja och de aktörsspecifika fiskekvoter som fördelas på basis av dem inte längre gälla. Grunderna för denna ändring framgår av detaljmotiveringen till 18 §.

Bestämmelser om ett möjligt upphörande av giltighetstiden för de överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax samt trålfiske av strömming föreslås i 1 mom. Om ett upphörande av giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna för vassbuk och lax samt trålfiske av strömming ska det kunna föreskrivas med en övergångsperiod på minst tio år. Bestämmelser om ett upphörande ska således utfärdas separat genom en ändring av 1 mom. i denna paragraf. Utifrån Naturresursinstitutets utvärdering av fiskekvotssystemet är det motiverat att fortsätta använda fiskekvotssystemet tills vidare, och det finns inga skäl att upphöra med det, eftersom systemet fungerar på avsett och ändamålsenligt sätt. Om situationen dock på ett betydande och oförutsett sätt förändras så att systemet till exempel motverkar sitt syfte och man måste överväga att besluta att giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna ska upphöra, bör det göras så att den sista giltighetsdagen är den sista dagen i kalenderåret efter en tillräckligt lång övergångsperiod om minst tio år. På detta sätt får innehavarna av nyttjanderätterna en tillräckligt lång tid på förhand kännedom om statens eventuella avsikt att upphöra med det fiskekvotssystem som grundar sig på nyttjanderätter. En tidsperiod på minst tio år ska med tanke på innehavarna av nyttjanderätterna anses som en tillräcklig tidsperiod för amortering av lån som hänför sig till fisket och för ordnande av fisket på något annat sätt än på basis av överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Ur statens synvinkel innebär arrangemanget att staten i sista hand behåller beslutanderätten när det gäller hur användningen av fiskekvoterna ska ordnas. Utifrån Naturresursinstitutets utvärdering av fiskekvotssystemet är det motiverat att fortsätta använda fiskekvotssystemet tills vidare, och det finns inga skäl att upphöra med det.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket de promillemängder som innehas av innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming, från och med 2027 ska omräknas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet i proportion till de gällande andelar som innehavarna i fråga innehar den 1 december 2026 så att den sammanlagda mängden överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming både i Bottniska vikens kvotområde och i Finska vikens och centrala Östersjöns kvotområde blir 1 000 promille. På detta sätt fördelas

det finländska fastlandets kvotmängder enligt förfarandet för fördelning i 19 § i sin helhet enligt de överlåtbara nyttjanderätterna för trålfiske av strömming, och promillemängderna för nyttjanderätterna i fråga representerar den verkliga promillemängden också efter det att nyttjanderätterna för ryssjefisket har upphört att gälla 2027.

17 §. *Icke-överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske.* Det är behövligt att komplettera 1 mom. så att det av fiskekvoterna av strömming fördelas icke-överlåtbara nyttjanderätter som tillämpas vid fiske med ryssja så att de gäller högst till utgången av 2026. Detta är nödvändigt för att säkerställa överensstämmelsen med att de överlåtbara nyttjanderätter som är avsedda för strömmingsfiske med ryssja upphör vid utgången av 2026.

18 §. *Särskilda fiskekvoter.* På basis av Naturresursinstitutets halvtidsutvärdering av fiskekvotssystemet är de fiskare som fiskar strömming med ryssja kritiska till systemet. Vid kusten är strömmingsfisket med ryssja säsongsbetonat från april till juli. Med det aktörsspecifika kvotssystemet kan man inte i någon väsentlig grad påverka tidpunkten för strömmingsfisket med ryssja, och därför har det inte samma positiva effekter på denna fiskeform som på trålfisket. Detta framgick också tydligt av resultaten från intervjuer med och webbenkäter till fiskare. Många fiskare har svårt att förstå varför strömmingsfisket med ryssja togs med i systemet, och även vid närings-, trafik- och miljöcentralerna har det föreslagits att arrangemanget ändras. Inkluderandet av strömmingsfisket med ryssja i kvotssystemet orsakar mycket arbete för fiskarna och förvaltningen, och en stor del av problemen i systemet gäller strömmingsfisket med ryssja. Många anser att det tidigare systemet, där det fanns en tillräcklig kvotmängd till förfogande för ryssjefiske för alla intresserade kommersiella fiskare, var bättre. Det gjorde det också lättare för nya kommersiella fiskare att börja bedriva verksamhet utan kostnader för att skaffa en överlåtbar nyttjanderätt eller aktörsspecifik fiskekvot eller begränsningar i anslutning till dem. Däremot ansåg i synnerhet de nuvarande innehavarna av större överlåtbara nyttjanderätter att det nya fiskekvotssystemet är bättre än det tidigare systemet. Det har också gjort det möjligt för dem att under år med dålig fångst sälja det som finns kvar av kvoten efter ryssjefiskesäsongen till aktörer inom trålfisket.

Utifrån en övergripande bedömning av detta har man kommit fram till att fiskemöjligheterna för alla kommersiella fiskare som fiskar med ryssja, inklusive nya kommersiella fiskare, bäst kan tryggas genom att separat för två olika kvotområden reservera tillräckliga gemensamma kvotmängder för ryssjefisket. Därför föreslås det att de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja ska upphöra vid utgången av 2026. Således gäller de överlåtbara nyttjanderätterna i enlighet med de ursprungliga besluten till utgången av 2026 samt de icke-överlåtbara nyttjanderätterna beviljas högst till utgången av 2026, så att innehavarna av dem kan dra nytta av dem fram till dess.

Paragrafen behöver således ändras så att i den beaktas att de överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter som är avsedda för strömmingsfiske med ryssja upphör vid utgången av 2026. Detta medför behov av att säkerställa fiskemöjligheterna för strömmingsfiske med ryssja på något annat sätt. Strömmingsfiske med ryssja är småskaligt fiske under en kort vår- och sommarsäsong och det går inte att exakt förutse hur stora fångstmängderna blir. Fångsterna av strömming med ryssja varierar på grund av variationer i strömmingsbeståndens storlek samt strömmingens vandringsbeteende och väderförhållandena.

Därför är det behövligt att säkerställa att det i början av säsongen för strömmingsfisket med ryssja finns särskilt fastställda och generellt tillräckliga kvotmängder till förfogande för alla dem som fiskar med ryssja. Vad som är tillräckliga kvotmängder kan bedömas utifrån fångstuppegifterna från tidigare år. Enligt Naturresursinstitutets fångststatistik uppgick fångsten

av strömming med ryssja inom det kommersiella fisket åren 2010–2021 till 2 450–6 000 ton i Bottniska vikens kvotområde samt till 1 300–3 000 ton i Finska vikens och centrala Östersjöns kvotområde. Under de tre senaste åren 2019–2021 har fångstmängderna i Bottniska viken varierat mellan 2 500 och 3 500 ton och i Finska viken och centrala Östersjön mellan 1 300 och 2 400 ton. Inte bara i fråga om ryssjefisket utan också när det gäller den strömming som fiskas med nät har mängden i bägge kvotområdena varit högst litet över 100 ton per år, och det finns skäl att denna fångstform alltid tryggas för hela året genom särskilda kvoter för strömming.

Med den här fångststatistiken som bakgrund och för upprätthållandet av balansen mellan ryssjefisket och trålfisket kan det för de särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja från och med 2027 årligen genom förordning av statsrådet fastställas kvotmängder för strömming som motsvarar den relativa andelen överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter för strömmingsfiske med ryssja som gällde 2022 inom respektive kvotområde och i syfte att begränsa variationsintervallet för volymerna dock en viss maximi- eller minimimängd i ton. Det föreslås att de särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja från och med 2027 är 89,680 promille eller minst 4 000 ton eller högst 7 700 ton av det finländska fastlandets kvotmängd av strömming i Bottniska viken samt 132,065 promille eller minst 2 800 ton eller högst 3 400 ton av det finländska fastlandets kvotmängd av strömming i Finska viken och centrala Östersjön.

De ovannämnda mängderna i promille består av de sammanlagda promillemängderna, som omräknats så att de kan jämföras, för innehavarna av 53 överlåtbara nyttjanderätter (92,065 promille) och 30 icke-överlåtbara nyttjanderätter (40,000 promille) för strömmingsfiske i Bottniska viken samt av motsvarande promillemängder för innehavarna av 14 överlåtbara nyttjanderätter (49,690 promille) och 21 icke-överlåtbara nyttjanderätter (39,990 promille) i Finska viken och centrala Östersjön. De överlåtbara nyttjanderätterna har omräknats så att de är jämförbara med de icke-överlåtbara nyttjanderätterna genom att de i kvotsystemet ställs i relation till promilletalen för de icke-överlåtbara nyttjanderätterna. I kvotsystemet fördelas de aktörsspecifika fiskekvoterna enligt de icke-överlåtbara nyttjanderätterna innan motsvarande fördelning görs enligt de överlåtbara nyttjanderätterna. Därför är promilletalen för de icke-överlåtbara nyttjanderätterna proportionellt sett något större än promilletalen för de överlåtbara nyttjanderätterna. Vid omräkning har promillemängderna av överlåtbara nyttjanderätter i Bottniska viken och centrala Östersjön, dvs. 51,760, omvandlats till decimaltalet 0,05176, vilket multiplicerats med 960,010 promille, vilket blir 49,690 promille, vilket när 39,990 promille adderas till det ger ovannämnda 89,680 promille. Motsvarande omräkning har gjorts i fråga om Finska viken och centrala Östersjön med siffrorna 95,901 och 960,000 = 92,065, vilket när 40,000 promille adderas till det ger ovannämnda 132,065 promille.

I respektive kvotområde är minimimängderna ca 400 ton större än de största fångstmängderna under åren 2019–2021 och maximimängderna ca en tredjedel större än de största fångstmängderna under åren 2010–2021. Dessa minimimängder räcker med stor sannolikhet till för de strömmingsfångster som fås med ryssja under ett år, eftersom man i Finska vikens och centrala Östersjöns kvotområde senast har fått en fångst som överstiger minimimängden år 2010 och i Bottniska vikens kvotområde senast år 2015. Under åren 2010–2021 har Finlands strömmingskvot i Bottniska viken dock endast en gång varit så liten att den fastställda minimimängden skulle ha blivit tillämplig. Om kvoten för strömming i Bottniska viken inte minskar betydligt, tillämpas således oftast en promille-fördelning som ger en större särskild fiskekvot för fiske med ryssja än vad fångsterna med ryssja varit 2010–2021. Om någon av de totala kvoterna för strömming minskar betydligt är det möjligt att den särskilda fiskekvot som fastställts för ryssjefisket blir begränsande för fisket. Detta skulle dock vara en mycket svår situation även inom trålfisket, och i en sådan situation kan en annan fiskeform inte fungera utan begränsningar.

Att de relativa andelarna samt minimi- och maximimängderna för de särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja fastställs i lagen ger också innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming en indikation om variationsintervallet för fångstvolymen inom ryssjefisket. Fångstvolymerna inom fisket med ryssja kommer att variera mellan maximi- och minimimängderna. De minimimängder som fastställs i lagen kommer i regel inte att begränsa bedrivandet av fiske med ryssja och således småskaligt kustfiske. Maximimängderna ska för sin del säkerställa att volymen inom ryssjefisket kan öka avsevärt, men dock så att mängderna inte i onödan binder alltför stora kvotmängder fram till början av september, eftersom de kan behövas för trålfiske i början av året. Strömmingsfiske med ryssja har särskilt stor betydelse för utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk, eftersom fisket inte medför betydande bränslekostnader och fisket bedrivs i skärgården nära kusten, vilket innebär att fisket med en viss säkerhet kan bedrivas också under exceptionella förhållanden, även om bara under en kort säsong.

Denna återgång till en gemensam kvot för ryssjefisket hindrar inte att en ryssjefiskare tar emot en aktörsspecifik fiskekvot för strömming av ett trålföretag för att använda denna kvot i en situation där den särskilda fiskekvoten för ryssjefisket är fylld och fiske med stöd av den annars är förbjudet.

Med stöd av vad som angetts ovan fogas till 1 mom. ett omnämnande av en särskild fiskekvot som reserveras för strömmingsfiske med ryssja eller nät och till 2 mom. ett omnämnande av de särskilda fiskekvoter som fastställs för fiske med ryssja baserat på ovannämnda andelar i promille samt maximi- och minimimängder i ton.

Tabell: De särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja anges i följande tabell enligt de olika alternativen när det gäller det finländska fastlandets kvotmängder för strömming:

Kvotmängden för det finländska fastlandet, ton	Särskild fiskekvot för fiske med ryssja, ton	Grund	Mängd som blir kvar för nyttjanderätterna för trålfiske, ton
Strömmingskvoten för Bottniska viken			
100 000	7 700	Maximimängd	92 300
80 000	7 174	Andel i promille	72 826
60 000	5 381	Andel i promille	54 619
50 000	4 484	Andel i promille	45 516
40 000	4 000	Minimimängd	36 000
Strömmingskvoten för Finska viken och centrala Östersjön			
30 000	3 400	Maximimängd	26 600
25 000	3 302	Andel i promille	21 698
20 000	2 800	Minimimängd	17 200
15 000	2 800	Minimimängd	12 200

Det är behövt att komplettera 3 mom. 3 punkten så att bemyndigandet att utfärda förordning utöver begränsningar av fångsten inom de särskilda fiskekvoterna också ska gälla begränsningar av försäljning av fångsten och begränsningar av fångstmängderna per kommersiell fiskare. Det här beror på att vissa kommersiella fiskare gett flera andra kommersiella fiskare innehavet av fiskelicens för de fiskefartyg som de äger. På detta sätt har man kunnat mångfaldiga den i 13 § i förordning 1050/2016 fastställda småskaliga mängd som fiskas med samma ryssjor från ett fartyg, till exempel den mängd på 20 ton som tillämpades 2021. Detta ledde till att den totala fångsten ökade avsevärt 2021, och arrangemanget är inte förenligt med avsikten med paragrafen, att möjliggöra småskaligt fiske med ryssja. För att rätta till denna bieffekt är det behövt att utvidga bemyndigandet till att gälla även försäljningen av fångsten, så att det kan krävas att en kommersiell fiskares fångst också säljs av samma kommersiella fiskare och således upptas i den berörda kommersiella fiskarens bokföring. På detta sätt höjs tröskeln för att andra kommersiella fiskare ska gruppera sig bakom någon enstaka kommersiell fiskare och för att den småskaliga fångstmängden inom de särskilda fiskekvoterna ska flerfaldigas.

Dessutom föreslås det att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. genom vilket det skapas en mekanism genom vilken den mängd av en särskild fiskekvot som inte utnyttjats frigörs för att fördelas till trålfiske enligt de överlåtbara nyttjanderätterna, när säsongen för ryssjefisket är över. Mekanismen gör det möjligt att, efter att säsongen för strömmingsfiske med ryssja är över, av de särskilda fiskekvoterna efter den 1 september i enlighet med 20 § 3 mom. fördela de outnyttjade kvotdelar som finns kvar till innehavare av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming. En liten men säkert tillräcklig mängd särskilda fiskekvoter ska fortfarande fastställas för nätfiske och småskaligt trålfiske. Om fångsterna vid fiske med ryssja inte överskrider till exempel 2 000 ton per kvotområde innebär detta att om minimimängderna 2 800 och 4 000 ton har reserverats för fiske med ryssja så ska resten av mängden (800 ton i Finska viken och centrala Östersjön och 2 000 ton i Bottniska viken) frigöras för att användas för trålfiske. Dessa mängder kan utnyttjas väl under höstens trålfiskesäsong och blir således inte outnyttjade, om inte den totala kvotnivån även annars är avsevärt högre än den normala fångstnivån.

Enligt förslaget ska närings-, trafik- och miljöcentralen från och med 2027 årligen fördela de kvotmängder som frigörs efter den 1 september till innehavare av överlåtbara nyttjanderätter. Detta ska göras utan att det åläggs skyldighet att betala bruksavgift enligt 26 §, eftersom grunderna för bruksavgiften innefattar en möjlighet att utifrån de aktörsspecifika fiskekvoternas stabilitet planera tidpunkten för fisket, vilket inte gäller fullt ut i detta sammanhang.

19 §. Förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter. En annan princip vid fördelningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna är att samtliga Finlands fiskekvoter för strömming, vassbuk och lax ska fördelas till kommersiella fiskare i enlighet med 19 §, och ingen andel blir kvar hos staten. Det föreslås att 1 mom. kompletteras till denna del så att jord- och skogsbruksministeriet bemyndigas att besluta om byten av fiskekvoter med andra medlemsstater så att de kvotmängder som behövs för bytena och som ska överföras från Finland uppgår till sammanlagt högst 800 ton per år bestående helt av strömming eller vassbuk eller av båda arterna tillsammans. De kvotmängder som behövs för dessa ännu inte genomförda byten kan reserveras för statens användning innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas så att de står till förfogande för bytena också efter att de aktörsspecifika fiskekvoterna fördelats. Genom att reservera dem kan man säkerställa att Finland har tillgång till kvotmängder som kan bytas i syfte att garantera att det för en viss kvoterad fiskart eller ett visst kvotområde finns de kvotmängder som eventuellt behövs. Reserveringar görs endast i situationer där det finns starka skäl för byten och de på ett betydande sätt förbättrar situationen

inom fiskerinäringen, särskilt inom kustfisket. I samband med ändringsförslaget föreslås det att omnämnanden av tilläggen till fiskekvoterna fogas till 2 och 3 mom.

21 a §. Stärkande av utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk. Kriserna till följd av coronapandemin och anfallskriget mot Ukraina har aktualiserat behovet av att bereda sig på att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk. Åtgärder som gäller detta är motiverade att ta in också i genomförandelagens fiskekvotssystem, eftersom lagen reglerar bedrivandet av fiske på ett sätt som är väsentligt med tanke på utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om fisk.

Därför föreslås det att det till genomförandelagen fogas en ny 21 a §, som ger statsrådet beslutanderätt, med vilket syftet är att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk. Om en exceptionell situation som inverkar på fiskerinäringen medför en betydande och allmän minskning av utnyttjandet av aktörsspecifika fiskekvoter och en betydande minskning av utnyttjandegraden för hela Finlands fiskekvot, föreslås det att statsrådet får besluta att de aktörsspecifika fiskekvoterna vid trålfiske eller i vissa fartygsklasser eller vid fiske med ryssja får överskridas så att Finlands fiskekvot i fråga utnyttjas så fullt ut som möjligt före utgången av kalenderåret. En förutsättning för utövandet av befogenheten är att utnyttjandegraden och fångstmängderna både i fråga om de aktörsspecifika fiskekvoterna och hela Finlands fiskekvot till följd av en exceptionell situation som inverkar på fiskerinäringen har minskat betydligt med tanke på tidpunkten och att överskridningen av vissa aktörsspecifika fiskekvoter inte äventyrar utnyttjandet av de övriga aktörsspecifika fiskekvoterna senare under kalenderåret. Således förutsätter utövandet befogenheten en noggrann uppskattning av den tillåtna mängden och tidsperioden för överskridningen samt av att omfattningen av utövandet av befogenheten fortfarande gör det möjligt för andra aktörer att till exempel under höstsäsongen aktivera sig att fiska inom sin aktörsspecifika fiskekvot.

I beslut av statsrådet ska det anges hur mycket de aktörsspecifika fiskekvoterna högst får överskridas och datumet för när rätten att överskrida börjar och upphör. Överskridning av den aktörsspecifika fiskekvoten med den mängd som tillåts i statsrådets beslut ska med anledning av den exceptionella situationen inte leda inte till påföljder som avses i 29 § 3 och 4 mom. En exceptionell situation kan bero på en betydande höjning av bränslepriserna eller problem med tillgången på bränsle, marknadsstörningar eller någon annan oförutsebar omständighet som betydligt försämrar fisket och dess lönsamhet. En exceptionell situation med tanke på genomförandelagen kan föreligga, även om det inte råder undantagsförhållanden i enlighet med beredskapslagen eller annars i Finland.

27 §. Skyldigheter för innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt påföljder vid underlåtelse att iaktta skyldigheterna. Enligt 2 och 3 mom. återgår en överlåtbar nyttjanderätt i sin helhet eller hälften av den till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder alls eller inte använder minst hälften av sin aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats denna på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför en del eller minst hälften av den till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 §.

I samband med Naturresursinstitutets halvtidsutvärdering framgick det att det kan vara svårt att till exempel skaffa laxkvoter av en annan innehavare, även i en situation där innehavaren i fråga inte själv använder sin kvot. Bestämmelsen behöver således stärkas så att innehavaren i det fall som avses i 3 mom. själv ska använda minst 10 procent av sin aktörsspecifika fiskekvot och dessutom överföra minst 40 av den till någon annan. Som tillräcklig användning betraktas således till exempel en situation där innehavaren har använt 20 procent av sin fiskekvot och överfört 30 procent av den till en annan kommersiell fiskare. Genom att stärka momentet så här

kan man bättre säkerställa att de överlåtbara nyttjanderätterna och de aktörsspecifika fiskekvoterna överförs till aktiva och även till nya och/eller unga kommersiella fiskare.

32 §. Innehavarens rätt att använda uppgifterna i fiskekvotsregistret. Innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter har i den elektroniska tjänst som hör till registret rätt att ta del av sina egna uppgifter samt att ta del av övriga uppgifter om identifieringsbeteckningarna för de som innehar överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter. Av Naturresursinstitutets halvtidsutvärdering framgick det att det i synnerhet inom kustfisket är svårt att få information om andra innehavares villighet att byta kvoter. Detta undergräver det grundläggande syftet med fiskekvotssystemet.

Därför behöver 1 mom. kompletteras så att innehavarna har möjlighet att i den elektroniska tjänst som hör till fiskekvotsregistret ta del av de andra innehavarnas överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt aktörsspecifika fiskekvotsmängder och deras vid respektive tidpunkt outnyttjade kvotmängder. På detta sätt ges viktig information som främjar byten av överlåtbara nyttjanderätter och kvoter. Till momentet fogas dessutom en bestämmelse om att det för att en registrerad innehavares identifieringsbeteckningar och andra uppgifter ska kunna göras tillgängliga i den elektroniska tjänsten så att andra registrerade innehavare kan ta del av dem och innehavaren i sin tur ta del av andra innehavares uppgifter krävs att innehavaren i fråga lämnar den personuppgiftsansvarige med huvudansvar, dvs. närings-, trafik- och miljöcentralen, sitt samtycke. Genom detta beaktas kravet i artikel 6.1 a i Europaparlamentets och rådets allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 på att den registrerade har lämnat sitt samtyckt till att dennes personuppgifter behandlas. Kravet på samtycke beaktas i det projekt för utveckling av den elektroniska tjänsten som är under beredning.

41 §. Gruppering. I paragrafen föreskrivs det om insjöfartygs indelning i grupper och om den beteckning som de ges. Det är behovligt att foga närmare bestämmelser om hur beteckningen ska anges på fartyget för att den ska anges på ett enhetligt sätt, synas tydligt och framträda mot den bakgrund den anges på.

10 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 15 december 2022.

Största delen av de föreslagna ändringarna i paragraferna behöver träda i kraft vid ingången av 2023. Ändringsförslaget till 19 § behöver träda i kraft och bli tillämplig i mitten av december 2022 så att eventuella byten av fiskekvoter som gjorts eller görs kan beaktas när Finlands fiskekvotsmängder registreras i fiskekvotsregistret. På detta sätt kan sådana kvotmängder reserveras före den egentliga fördelningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna.

Det föreslagna 27 § 3 mom. ska tillämpas från och med 2023 när användningen av aktörsspecifika fiskekvoter granskas.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Det föreslås att giltighetstiden för de överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax samt trålfiske av strömming ändras så att nyttjanderätterna gäller tills vidare. Enligt förslaget är det genom en ändring av lagen möjligt att av vägande skäl föreskriva om en sista giltighetsdag för nyttjanderätterna så att giltigheten upphör tidigast om tio kalenderår. Detta avviker inte från nuvarande arrangemang, enligt vilket de överlåtbara nyttjanderätterna gäller till 2026 och enligt vilket jord- och skogsbruksministeriet på basis av en ansökan som görs av innehavaren av en

överlåtbar nyttjanderätt inom den tidsfrist som angivits i en statsrådsförordning kan förlänga den överlåtbara nyttjanderättens giltighet för högst fem kalenderår åt gången. Ur innehavarens synvinkel stärker ändringen kvotsystemets stabilitet och ur statens synvinkel minskar ändringen den administrativa bördan utan att principen om att staten i sista hand har bestämmanderätt över Finlands fiskekvoter äventyras. Med tanke på grundlagen avviker ändringen således inte på ett betydande sätt från den ursprungliga regeringspropositionen om genomförandelagen eller försvagar inte de berörda parternas rättigheter eller skyldigheter. Upphörandet av giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna, vilket det kan föreskrivas om av särskilt vägande skäl, bara preciserar upphörandet i fråga om längden på övergångsperioden och gör saken klarare för parterna och stöder det ursprungliga syftet med kvotsystemet.

Att de överlåtbara och de icke-överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja upphör 2026 leder inte heller till någon sådan ändring i genomförandelagen att den inte skulle kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det att strömmingsfiske med ryssja inte längre kommer att omfattas av fiskekvotssystemet försämrar inte fiskemöjligheterna, dvs. möjligheterna att utöva sitt yrke, för de kommersiella fiskare som deltar i systemet, eftersom utgångspunkten är att genom särskilda fiskekvoter för denna fiskeform fastställa tillräckliga fiskekvoter som motsvarar de nuvarande. Dessutom ska dessa överlåtbara nyttjanderätter gälla i enlighet med de ursprungliga besluten, så deras innehavare kan inte anses ha berättigade förväntningar på en längre giltighetstid. Den nuvarande och ursprungliga 15 § om överlåtbara nyttjanderätter har inbegripit en möjlighet för jord- och skogsbruksministeriet att efter 2026 förlänga nyttjanderättens giltighet för fem år åt gången.

Den föreslagna nya 21 a § innebär att statsrådet ges befogenhet att i exceptionella situationer tillåta att de aktörsspecifika fiskekvoterna överskrids i syfte att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk. Fiskekvoterna får överskridas mer än i fråga om den befogenhet som jord- och skogsbruksministeriet har enligt 4 § 4 mom. i genomförandelagen att tillåta att de aktörsspecifika fiskekvoterna överskrids med högst tio procent. Den befogenhet som föreslås för statsrådet strider inte mot de nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter som tilldelats med stöd av genomförandelagen, eftersom rätten att överskrida kvoterna ska ställas i proportion till storleken på den aktörsspecifika fiskekvot som fördelats innevarande år, på ett jämlikt sätt för alla. Statsrådets beslut inverkar också endast på det innevarande kalenderåret och till följd av det överskrids inte Finlands fiskekvoter, vilket innebär att det inte kan medföra några avdrag för de aktörsspecifika fiskekvoterna för det följande kalenderåret. Det är motiverat att statsrådets beslut får överklagas, men på grund av beslutets karaktär får beslutet tillämpas direkt utan att det vunnit laga kraft, liksom jord- och skogsbruksministeriets ovannämnda beslut.

Grundlagsutskottet har av hävd ansett att återkallande av ett tillstånd som behövs för utövande av näring är en myndighetsåtgärd som ingriper kraftfullare i individens rättsliga ställning än avslag på en ansökan om tillstånd. Grundlagsutskottet har ansett det nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar eller varningar till tillståndshavaren inte har lett till att bristerna har korrigerats (GrUU 48/2005 rd, GrUU 8/2006 rd, GrUU 31/2006 rd, GrUU 32/2010 rd, GrUU 58/2010 rd). Förlust av nyttjanderätter kan jämföras med återkallande av tillstånd som behövs för utövande av näring. En ny bestämmelse som föreslås i 27 § är att innehavaren kan förlora nyttjanderätten, om innehavaren endast i ringa utsträckning själv använder sin aktörsspecifika fiskekvot. Åtstramningen av detta är förenlig med syftet med genomförandelagen, och förlusten av nyttjanderätten är klart definierad i lag och således är aktörerna medvetna om den. Ändringen träder ikraft så att den först gäller användningen av de aktörsspecifika fiskekvoter som beviljas och granskas från och med 2023, så det har också reserverats tillräckligt med tid för detta.

Som en ny bestämmelse föreslås det att innehavare av nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter i den elektroniska tjänst som ska utvecklas och som hör till fiskekvotsregistret utöver de uppgifter om identifieringsbeteckningar för andra innehavare som för närvarande syns ska kunna ta del av de aktörsspecifika fiskekvotsmängderna för innehavarna i fråga och deras outnyttjade kvotmängder. Det föreslås i vilket fall som helst att bestämmelser om att uppgifter om detta endast ges dem som är införda i fiskekvotssystemet utfärdas på lagnivå, vilket grundlagsutskottet i olika sammanhang har förutsatt i fråga om skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2017 rd, GrUU 65/2014 rd, GrUU 32/2008 rd). Dessutom krävs det i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning samtycke av den registrerade kommersiella fiskaren för att andra registrerade ska kunna ta del av personuppgifterna.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016) 9, 15, 17, 18 och 19 §, 27 § 3 mom. samt 32 och 41 §,
av dem 19 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 872/2018 och 27 § 3 mom. sådant det lyder i lag 353/2021, samt
fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

9 §

Närmare bestämmelser om bevarandeåtgärder och fleråriga planer som avses i Europeiska unionens lagstiftning

Genom förordning av statsrådet får kompletterande eller närmare bestämmelser som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärdas om unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer, vilka avses i artiklarna 11, 13, 18.8, 19 och 20 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken.

Sådana närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna för och användningen av fiskeredskap, som tillåts eller krävs enligt bestämmelserna om bevarandeåtgärderna och de mångåriga planerna, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Giltighetstid för överlåtbara nyttjanderätter

De överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax samt trålfiske av strömming gäller tills vidare. Bestämmelser om upphörande av giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax samt trålfiske av strömming kan utfärdas genom lag. Då ska övergångsperioden vara minst tio år.

De överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja gäller till utgången av 2026.

Från och med 2027 ska de promillemängder som innehas av innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming omräknas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet i proportion till de gällande andelar som innehavarna innehar den 1 december 2026 så att den sammanlagda mängden överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming både i Bottniska vikens kvotområde och i Finska vikens och centrala Östersjöns kvotområde blir 1 000 promille.

17 §

Icke-överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske

Till en fiskare som avses i 88 § i lagen om fiske och som har registrerats som en sådan kommersiell fiskare i grupp I som börjar bedriva kommersiellt fiske och som äger ett fiskefartyg

som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet får närings-, trafik- och miljöcentralen på skriftlig ansökan fördela en sådan icke-överlåtbar nyttjanderätt för strömmingsfiske eller laxfiske med ryssja som gäller högst fem kalenderår åt gången och som beviljas per kommersiella fiskare och vars storlek motsvarar högst två promille av den del av Finlands fiskekvot av strömming eller lax som finns kvar efter fördelningen av de kvotmängder till landskapet Åland som avses i 12 § och de särskilda fiskekvoter som avses i 18 § i denna lag. Av fiskekvoterna av strömming fördelas icke-överlåtbara nyttjanderätter så att de gäller högst till utgången av 2026.

Av varje Finlands fiskekvot av strömming och lax får icke-överlåtbara nyttjanderätter fördelas sammanlagt till en andel som högst motsvarar fyra procent av den del av Finlands fiskekvot i fråga som finns kvar efter fördelningen av den kvotmängd till landskapet Åland som avses i 12 § och den särskilda fiskekvot som avses i 18 §. Om alla de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. inte kan beviljas icke-överlåtbara nyttjanderätter till två promille utan att maximandelen på fyra procent överskrids, ska av den ännu inte fördelade andelen av Finlands fiskekvot till de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. fördelas lika stora icke-överlåtbara nyttjanderätter.

Bestämmelser om ansökan om de icke-överlåtbara nyttjanderätter som ska fördelas till kommersiella fiskare som börjar bedriva verksamhet, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaranden som gäller dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Särskilda fiskekvoter

Genom förordning av statsrådet kan sådana särskilda fiskekvoter av Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax som gäller små mängder reserveras i syfte att trygga verksamhetsförutsättningarna för de olika fiskeformerna samt tillgodose de behov som gäller bifångster. För strömmingsfiske med ryssja fastställs särskilda fiskekvoter enligt 2 mom. från och med 2027.

De särskilda fiskekvoterna fastställs på basis av de olika fiskeformernas fångststatistik från tidigare år och i så små mängder som möjligt så att de inte onödigt begränsar det fiske som bedrivs genom överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätter och genom de aktörsspecifika fiskekvoter enligt 20 § som fördelas enligt dem. De särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja från och med 2027 är 89,690 promille eller minst 4 000 ton eller högst 7 700 ton av det finländska fastlandets kvotmängd av strömming i Bottniska viken samt 132,065 promille eller minst 2 800 ton eller högst 3 400 ton av det finländska fastlandets kvotmängd av strömming i Finska viken och centrala Östersjön.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om

- 1) vilka fiskbestånd och fiskeformer som de i 1 mom. avsedda särskilda fiskekvoterna gäller,
- 2) storleken på de särskilda fiskekvoterna samt grunderna för beräkningen av storleken,
- 3) begränsningar av fångsten och av försäljningen av fångsten inom de särskilda fiskekvoterna och om begränsningar av fångstmängderna per kommersiell fiskare.

När förordningar enligt 3 mom. utfärdas får de skyldigheter som följer av dem föreskrivas olika för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

Av de särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja ska de outnyttjade kvotdelar som finns kvar efter den 1 september årligen fördelas i enlighet med 20 § 3 mom. till innehavare av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming. Närings-, trafik- och miljöcentralen fördelar kvotmängderna till innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter utan skyldighet att betala bruksavgift enligt 26 §.

19 §

Förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter

Innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas enligt de icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätterna, ska de i 12 § 2 mom. avsedda kvotmängder som ska överföras till landskapet Åland och de i 18 § avsedda särskilda fiskekvoterna av jord- och skogsbruksministeriet dras av från varje Finlands årliga fiskekvot av strömming, vassbuk och lax. Samtidigt ökas eller minskas kvotmängderna på basis av de i 7 § avsedda byten som jord- och skogsbruksministeriet gör för att garantera att Finland har tillräckliga fiskekvoter. Den kvotmängd som i detta syfte överförs från Finland får uppgå till sammanlagt högst 800 ton per år och bestå helt av strömming eller vassbuk eller av båda arterna tillsammans. De kvotmängder som behövs för dessa ännu inte genomförda byten kan reserveras för statens användning innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas. Vid beräkningen av Finlands fiskekvotsmängder beaktas eventuella överföringar av och avdrag i fiskekvoterna som beror på fiskeverksamheten under det föregående året och sådana avdrag i fiskekvoterna som beror på införandet av den överföringsmöjlighet som avses i 4 § 4 mom.

Enligt en icke-överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de tillägg och avdrag som avses i 1 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den icke-överlåtbara nyttjanderätten anger.

Enligt en överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de tillägg och avdrag som avses i 1 mom. och den fördelning som utförts enligt 2 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den överlåtbara nyttjanderätten anger.

Aktörsspecifika fiskekvoter och outnyttjade kvotdelar som enligt Europeiska unionens bestämmelser inte kan överföras till det följande kalenderåret, återgår den 6 januari det kalenderår som följer på tillämpningsåret för de nämnda bestämmelserna till jord- och skogsbruksministeriet för att förvaltas av det.

21 a §

Stärkande av utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk

Statsrådet kan i syfte att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk besluta att de aktörsspecifika fiskekvoterna vid trålfiske eller i vissa fartygsklasser för trålfiske eller vid fiske med ryssja kan överskridas i syfte att säkerställa att Finlands fiskekvot i fråga utnyttjas så fullt ut som möjligt före utgången av kalenderåret. En förutsättning är att utnyttjandegraden och fångstmängderna både i fråga om de aktörsspecifika fiskekvoterna och hela Finlands fiskekvot till följd av en exceptionell situation som inverkar på fiskerinäringen har minskat betydligt med tanke på tidpunkten och att överskridningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna inte äventyrar andra innehavares möjligheter att utnyttja sina aktörsspecifika fiskekvoter senare under kalenderåret.

I beslut av statsrådet anges hur mycket de aktörsspecifika fiskekvoterna högst får överskridas och datumet för när rätten att överskrida börjar och upphör.

27 §

Skyldigheter för innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt påföljder vid underlåtelse att iaktta skyldigheterna

Hälften av en överlåtbar nyttjanderätt återgår till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder minst hälften av den aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats denna på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför fiskekvoten till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 § till en del som utöver användningen av minst tio procent av den aktörsspecifika fiskekvoten utgör sammanlagt minst hälften av den aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats innehavaren på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten.

32 §

Innehavarens rätt att använda uppgifterna i fiskekvotsregistret

Innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter har i den elektroniska tjänst som hör till registret rätt att ta del av sina egna uppgifter och att helt eller delvis överföra sin aktörsspecifika fiskekvot till en annan innehavare av en aktörsspecifika fiskekvot som förts in i registret. Innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter kan ge närings-, trafik- och miljöcentralen sitt samtycke till att andra innehavare som är införda i registret i den elektroniska tjänsten kan ta del av innehavarens identifieringsbeteckningar samt mängden överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter i fråga om innehavaren samt innehavarens vid respektive tidpunkt outnyttjade mängder.

För att ta del av uppgifter samt för överföringar i den elektroniska tjänsten krävs det sådan stark autentisering som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

41 §

Gruppering

Insjöfartyg grupperas enligt deras huvudsakliga användningssätt vid fiske i två grupper enligt följande:

- 1) fartygsgrupp 1: trålare,
- 2) fartygsgrupp 2: övriga fartyg.

För insjöfartyg ges en identifieringsbeteckning som omfattar tre bokstäver samt en sifferdel. Identifieringsbeteckningens bokstavsdel omfattar bokstäverna KAL och sifferdelen omfattar nummer i löpande ordning. Identifieringsbeteckningen ska anges på båda sidor av fartyget så högt över vattnet som möjligt, så att den syns tydligt och framträder mot den bakgrund den anges på. Bokstäverna och siffrorna ska vara minst tio centimeter höga samt tjockleken på de streck som de bildar och mellanrummet mellan bokstäverna och siffrorna ska vara minst två centimeter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 27 § 3 mom. i denna lag tillämpas från och med de aktörsspecifika fiskekvoterna för 2023. På de aktörsspecifika fiskekvoterna för 2019–2022 tillämpas de bestämmelser i 27 § 3 mom. som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 6 oktober 2022

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen

Lag

om ändring av lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om det nationella genomförandet av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik (1048/2016) 9, 15, 17, 18 och 19 §, 27 § 3 mom. samt 32 och 41 §,
av dem 19 och 32 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 872/2018 och 27 § 3 mom. sådant det lyder i lag 353/2021, samt
fogas till lagen en ny 21 a § som följer:

Gällande lydelse

9 §

*Närmare bestämmelser om
bevarandeåtgärder och fleråriga planer som
avses i Europeiska unionens lagstiftning.*

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärdas om unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer, vilka avses i artikel 18.8 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken.

Sådana närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna för och användningen av fiskeredskap, som tillåts eller krävs enligt bestämmelserna om bevarandeåtgärderna och de mångåriga planerna, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

*Giltighetstid för överlåtbara nyttjanderätter
och förlängning av giltigheten.*

De överlåtbara nyttjanderätterna gäller i tio kalenderår från det att de fördelats första gången. Jord- och skogsbruksministeriet kan på basis av en ansökan som görs av innehavaren av en överlåtbar nyttjanderätt

Föreslagen lydelse

9 §

*Närmare bestämmelser om
bevarandeåtgärder och fleråriga planer som
avses i Europeiska unionens lagstiftning*

Genom förordning av statsrådet får *kompletterande eller närmare* bestämmelser som är nödvändiga för genomförande av Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik utfärdas om unionens bevarandeåtgärder och fleråriga planer, vilka avses i artiklarna 11, 13, 18.8, 19 och 20 i Europaparlamentets och rådets förordning om den gemensamma fiskeripolitiken.

Sådana närmare bestämmelser om de tekniska egenskaperna för och användningen av fiskeredskap, som tillåts eller krävs enligt bestämmelserna om bevarandeåtgärderna och de mångåriga planerna, får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Giltighetstid för överlåtbara nyttjanderätter

De överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax samt trålfiske av strömming gäller tills vidare. Bestämmelser om upphörande av giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna i fråga om vassbuk och lax

Gällande lydelse

inom den tidsfrist som angivits i en statsrådsförfordning förlänga den överlåtbara nyttjanderättens giltighet för högst fem kalenderår åt gången. Förlängningen av giltigheten förutsätter att sökanden har registrerats som innehavare av den överlåtbara nyttjanderätten i fråga i det register som avses i 30 §.

Om en innehavare av en överlåtbar nyttjanderätt inte ansöker om förlängning av giltigheten för de överlåtbara nyttjanderätterna inom föreskriven tid, återgår de överlåtbara nyttjanderätterna till staten efter det att den ursprungliga giltighetstiden har löpt ut.

Närmare bestämmelser om förfarandet för ansökan om förlängning av giltigheten och om tidsfristen för ansökan utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Icke-överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske

Till en fiskare som avses i 88 § i lagen om fiske och som har registrerats som en sådan kommersiell fiskare i grupp I som börjar bedriva kommersiellt fiske och som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet får närings-, trafik- och miljöcentralen på skriftlig ansökan fördela en sådan icke-överlåtbar nyttjanderätt för strömmingsfiske eller laxfiske med ryssja som gäller högst fem kalenderår åt gången och som beviljas per kommersiella fiskare och vars storlek motsvarar högst två promille av den del av Finlands fiskekvot av strömming eller lax som finns kvar efter fördelningen av de kvotmängder till landskapet Åland som avses i 12 § och de särskilda fiskekvoter som avses i 18 §.

Föreslagen lydelse

samt trålfiske av strömming kan utfärdas genom lag. Då ska övergångsperioden vara minst tio år.

De överlåtbara nyttjanderätterna för strömmingsfiske med ryssja gäller till utgången av 2026.

Från och med 2027 ska de promillemängder som innehas av innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming omräknas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet i proportion till de gällande andelar som innehavarna innehar den 1 december 2026 så att den sammanlagda mängden överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming både i Bottniska vikens kvotområde och i Finska vikens och centrala Östersjöns kvotområde blir 1 000 promille.

17 §

Icke-överlåtbara nyttjanderätter för kommersiella fiskare som börjar bedriva kommersiellt fiske

Till en fiskare som avses i 88 § i lagen om fiske och som har registrerats som en sådan kommersiell fiskare i grupp I som börjar bedriva kommersiellt fiske och som äger ett fiskefartyg som är registrerat för kommersiellt fiske i havsområdet får närings-, trafik- och miljöcentralen på skriftlig ansökan fördela en sådan icke-överlåtbar nyttjanderätt för strömmingsfiske eller laxfiske med ryssja som gäller högst fem kalenderår åt gången och som beviljas per kommersiella fiskare och vars storlek motsvarar högst två promille av den del av Finlands fiskekvot av strömming eller lax som finns kvar efter fördelningen av de kvotmängder till landskapet Åland som avses i 12 § och de särskilda fiskekvoter som avses i 18 § i denna lag. Av fiskekvoterna av

Gällande lydelse

Av varje Finlands fiskekvot av strömming och lax får icke-överlåtbara nyttjanderätter fördelas sammanlagt till en andel som högst motsvarar fyra procent av den del av Finlands fiskekvot i fråga som finns kvar efter fördelningen av den kvotmängd till landskapet Åland som avses i 12 § och den särskilda fiskekvot som avses i 18 §. Om alla de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. inte kan beviljas icke-överlåtbara nyttjanderätter till två promille utan att maximandelen på fyra procent överskrids, ska av den ännu inte fördelade andelen av Finlands fiskekvot till de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. fördelas lika stora icke-överlåtbara nyttjanderätter.

Bestämmelser om ansökan om de icke-överlåtbara nyttjanderätter som ska fördelas till kommersiella fiskare som börjar bedriva verksamhet, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaranden som gäller dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Särskilda fiskekvoter

Genom förordning av statsrådet kan sådana särskilda fiskekvoter av Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax som gäller små mängder reserveras i syfte att trygga verksamhetsförutsättningarna för de olika fiskeformerna samt tillgodose de behov som gäller bifångster.

De särskilda fiskekvoterna fastställs på basis av de olika fiskeformernas fångststatistik från tidigare år och i så små mängder som möjligt så att de inte onödigt begränsar det fiske som bedrivs genom överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätter och genom de aktörsspecifika fiskekvoter enligt 20 § som fördelas enligt dem.

Föreslagen lydelse

strömming fördelas icke-överlåtbara nyttjanderätter så att de gäller högst till utgången av 2026.

Av varje Finlands fiskekvot av strömming och lax får icke-överlåtbara nyttjanderätter fördelas sammanlagt till en andel som högst motsvarar fyra procent av den del av Finlands fiskekvot i fråga som finns kvar efter fördelningen av den kvotmängd till landskapet Åland som avses i 12 § och den särskilda fiskekvot som avses i 18 §. Om alla de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. inte kan beviljas icke-överlåtbara nyttjanderätter till två promille utan att maximandelen på fyra procent överskrids, ska av den ännu inte fördelade andelen av Finlands fiskekvot till de sökande som uppfyller kraven i 1 mom. fördelas lika stora icke-överlåtbara nyttjanderätter.

Bestämmelser om ansökan om de icke-överlåtbara nyttjanderätter som ska fördelas till kommersiella fiskare som börjar bedriva verksamhet, om innehållet i ansökan och beslut samt om de förfaranden som gäller dessa får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Särskilda fiskekvoter

Genom förordning av statsrådet kan sådana särskilda fiskekvoter av Finlands fiskekvoter av strömming, vassbuk och lax som gäller små mängder reserveras i syfte att trygga verksamhetsförutsättningarna för de olika fiskeformerna samt tillgodose de behov som gäller bifångster. *För strömmingsfiske med ryssja fastställs särskilda fiskekvoter enligt 2 mom. från och med 2027.*

De särskilda fiskekvoterna fastställs på basis av de olika fiskeformernas fångststatistik från tidigare år och i så små mängder som möjligt så att de inte onödigt begränsar det fiske som bedrivs genom överlåtbara eller icke-överlåtbara nyttjanderätter och genom de aktörsspecifika fiskekvoter enligt 20 § som fördelas enligt dem. *De särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja från och med*

Gällande lydelse

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om

1) vilka fiskbestånd och fiskeformer som de i 1 mom. avsedda särskilda fiskekvoterna gäller,

2) storleken på de särskilda fiskekvoterna samt grunderna för beräkningen av storleken, och

3) begränsningar av fångsten inom de särskilda fiskekvoterna och om begränsningar av fångstmängderna per kommersiell fiskare.

När förordningar enligt 3 mom. utfärdas får de skyldigheter som följer av dem föreskrivas olika för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

19 §

Förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter.

Innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas enligt de icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätterna, ska de i 12 § 2 mom. avsedda kvotmängder som ska överföras till landskapet Åland samt de i 18 § avsedda särskilda fiskekvoterna av jord- och skogsbruksministeriet dras av från varje Finlands årliga fiskekvot av strömming,

Föreslagen lydelse

2027 är 89,690 promille eller minst 4 000 ton eller högst 7 700 ton av det finländska fastlandets kvotmängd av strömming i Bottniska viken samt 132,065 promille eller minst 2 800 ton eller högst 3 400 ton av det finländska fastlandets kvotmängd av strömming i Finska viken och centrala Östersjön.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om

1) vilka fiskbestånd och fiskeformer som de i 1 mom. avsedda särskilda fiskekvoterna gäller,

2) storleken på de särskilda fiskekvoterna samt grunderna för beräkningen av storleken,

3) begränsningar av fångsten och av försäljningen av fångsten inom de särskilda fiskekvoterna och om begränsningar av fångstmängderna per kommersiell fiskare.

När förordningar enligt 3 mom. utfärdas får de skyldigheter som följer av dem föreskrivas olika för olika grupper av kommersiella fiskare samt olika för innehavare av aktörsspecifika fiskekvoter och övriga kommersiella fiskare.

Av de särskilda fiskekvoterna för strömmingsfiske med ryssja ska de outnyttjade kvotdelar som finns kvar efter den 1 september årligen fördelas i enlighet med 20 § 3 mom. till innehavare av överlåtbara nyttjanderätter för trålfiske av strömming. Närings-, trafik- och miljöcentralen fördelar kvotmängderna till innehavarna av överlåtbara nyttjanderätter utan skyldighet att betala bruksavgift enligt 26 §.

19 §

Förfarande för fördelning av aktörsspecifika fiskekvoter

Innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas enligt de icke-överlåtbara och överlåtbara nyttjanderätterna, ska de i 12 § 2 mom. avsedda kvotmängder som ska överföras till landskapet Åland och de i 18 § avsedda särskilda fiskekvoterna av jord- och skogsbruksministeriet dras av från varje Finlands årliga fiskekvot av strömming,

Gällande lydelse

vassbuk och lax. Vid beräkningen av Finlands fiskekvotsmängder beaktas eventuella överföringar av och avdrag i fiskekvoterna som beror på fiskeverksamheten under det föregående året och sådana avdrag i fiskekvoterna som beror på införandet av den överföringsmöjlighet som avses i 4 § 4 mom.

Enligt en icke-överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de avdrag som avses i 1 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den icke-överlåtbara nyttjanderätten anger.

Enligt en överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de avdrag som avses i 1 mom. och den fördelning som utförts enligt 2 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den överlåtbara nyttjanderätten anger.

Aktörsspecifika fiskekvoter och outnyttjade kvotdelar som enligt Europeiska unionens bestämmelser inte kan överföras till det följande kalenderåret, återgår den 6 januari det kalenderår som följer på tillämpningsåret för de nämnda bestämmelserna till jord- och skogsbruksministeriet för att förvaltas av det.

Föreslagen lydelse

vassbuk och lax. *Samtidigt ökas eller minskas kvotmängderna på basis av de i 7 § avsedda byten som jord- och skogsbruksministeriet gör för att garantera att Finland har tillräckliga fiskekvoter. Den kvotmängd som i detta syfte överförs från Finland får uppgå till sammanlagt högst 800 ton per år och bestå helt av strömming eller vassbuk eller av båda arterna tillsammans. De kvotmängder som behövs för dessa ännu inte genomförda byten kan reserveras för statens användning innan de aktörsspecifika fiskekvoter som avses i 2 och 3 mom. fördelas.* Vid beräkningen av Finlands fiskekvotsmängder beaktas eventuella överföringar av och avdrag i fiskekvoterna som beror på fiskeverksamheten under det föregående året och sådana avdrag i fiskekvoterna som beror på införandet av den överföringsmöjlighet som avses i 4 § 4 mom.

Enligt en icke-överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de *tillägg och* avdrag som avses i 1 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den icke-överlåtbara nyttjanderätten anger.

Enligt en överlåtbar nyttjanderätt ska den aktörsspecifika fiskekvot av Finlands fiskekvot som finns kvar efter de *tillägg och* avdrag som avses i 1 mom. och den fördelning som utförts enligt 2 mom. fördelas av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt den andel i promille som den överlåtbara nyttjanderätten anger.

Aktörsspecifika fiskekvoter och outnyttjade kvotdelar som enligt Europeiska unionens bestämmelser inte kan överföras till det följande kalenderåret, återgår den 6 januari det kalenderår som följer på tillämpningsåret för de nämnda bestämmelserna till jord- och skogsbruksministeriet för att förvaltas av det.

21 a §

Stärkande av utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk

Gällande lydelse

27 §

Skyldigheter för innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt påföljder vid underlåtelse att iaktta skyldigheterna.

Hälften av en överlåtbar nyttjanderätt återgår till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder minst hälften av den aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats denna på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför fiskekvoten till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 § till en del som utöver användningen utgör sammanlagt minst hälften av den aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats innehavaren på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten.

32 §

Föreslagen lydelse

Statsrådet kan i syfte att stärka utbudet och försörjningsberedskapen i fråga om inhemsk fisk besluta att de aktörsspecifika fiskekvoterna vid trålfiske eller i vissa fartygsklasser för trålfiske eller vid fiske med ryssja kan överskridas i syfte att säkerställa att Finlands fiskekvot i fråga utnyttjas så fullt ut som möjligt före utgången av kalenderåret. En förutsättning är att utnyttjandegraden och fångstmängderna både i fråga om de aktörsspecifika fiskekvoterna och hela Finlands fiskekvot till följd av en exceptionell situation som inverkar på fiskerinäringen har minskat betydligt med tanke på tidpunkten och att överskridningen av de aktörsspecifika fiskekvoterna inte äventyrar andra innehavares möjligheter att utnyttja sina aktörsspecifika fiskekvoter senare under kalenderåret.

I beslut av statsrådet anges hur mycket de aktörsspecifika fiskekvoterna högst får överskridas och datumet för när rätten att överskrida börjar och upphör.

27 §

Skyldigheter för innehavare av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter samt påföljder vid underlåtelse att iaktta skyldigheterna

Hälften av en överlåtbar nyttjanderätt återgår till staten, om dess innehavare under två av tre på varandra följande år inte använder minst hälften av den aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats denna på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten eller inte överför fiskekvoten till andra kommersiella fiskare i enlighet med 22 § till en del som utöver användningen av minst tio procent av den aktörsspecifika fiskekvoten utgör sammanlagt minst hälften av den aktörsspecifika fiskekvot som tilldelats innehavaren på grundval av den överlåtbara nyttjanderätten.

32 §

Gällande lydelse

Innehavarens rätt att använda uppgifterna i fiskekvotsregistret.

Innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter har i den elektroniska tjänst som hör till registret rätt att ta del av sina egna uppgifter, att ta del av övriga uppgifter om identifieringsbeteckningarna för de som innehar överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter samt att helt eller delvis överföra sin aktörsspecifika fiskekvot till en annan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som förts in i registret.

För att ta del av uppgifter samt för överföringar i den elektroniska tjänsten krävs det sådan stark autentisering som avses i 2 § i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

41 §

Gruppering

Insjöfartyg grupperas enligt deras huvudsakliga användningssätt vid fiske i två grupper enligt följande:

- 1) fartygsgrupp 1: trålare,
- 2) fartygsgrupp 2: övriga fartyg.

För insjöfartyg ges en identifieringsbeteckning som omfattar tre bokstäver samt en sifferdel. Identifieringsbeteckningens bokstavsdel omfattar bokstäverna KAL och sifferdelen omfattar nummer i löpande ordning.

Föreslagen lydelse

Innehavarens rätt att använda uppgifterna i fiskekvotsregistret

Innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter har i den elektroniska tjänst som hör till registret rätt att ta del av sina egna uppgifter *och att helt eller delvis överföra sin aktörsspecifika fiskekvot till en annan innehavare av en aktörsspecifik fiskekvot som förts in i registret.* Innehavarna av överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter kan ge närings-, trafik- och miljöcentralen sitt samtycke till att andra innehavare som är införda i registret i den elektroniska tjänsten kan ta del av innehavarens identifieringsbeteckningar samt mängden överlåtbara och icke-överlåtbara nyttjanderätter och aktörsspecifika fiskekvoter i fråga om innehavaren samt innehavarens vid respektive tidpunkt outnyttjade mängder.

För att ta del av uppgifter samt för överföringar i den elektroniska tjänsten krävs det sådan stark autentisering som avses i 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009).

41 §

Gruppering

Insjöfartyg grupperas enligt deras huvudsakliga användningssätt vid fiske i två grupper enligt följande:

- 1) fartygsgrupp 1: trålare,
- 2) fartygsgrupp 2: övriga fartyg.

För insjöfartyg ges en identifieringsbeteckning som omfattar tre bokstäver samt en sifferdel. Identifieringsbeteckningens bokstavsdel omfattar bokstäverna KAL och sifferdelen omfattar nummer i löpande ordning. *Identifieringsbeteckningen ska anges på båda sidor av fartyget så högt över vattnet som möjligt, så att den syns tydligt och framträder mot den bakgrund den anges på. Bokstäverna och siffrorna ska vara minst tio centimeter*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

höga samt tjockleken på de streck som de bildar och mellanrummet mellan bokstäverna och siffrorna ska vara minst två centimeter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 27 § 3 mom. i denna lag tillämpas från och med de aktörsspecifika fiskekvoterna för 2023. På de aktörsspecifika fiskekvoterna för 2019–2022 tillämpas de bestämmelser i 27 § 3 mom. som gällde vid ikraftträdandet.
